

Visie op de jeugdhulp
in Dronten 2014-2017

Handen uit de mouwen!

Dronten 2030

Dronten participeert! De inwoners van Dronten nemen deel én dragen bij aan de samenleving. In de afgelopen jaren is hiervoor het fundament gelegd. Het merendeel van de inwoners in Dronten is zelfredzaam. Ze voeren de regie over hun eigen leven en nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen toekomst. Het overgrote deel van de inwoners is dan ook niet afhankelijk van de gemeente en maatschappelijke organisaties. Zij vinden ondersteuning in het eigen sociale netwerk.

Dronten zet in 2013 de eerste stappen naar het toekomstbeeld Dronten 2030² en kiest voor een basis met een stevig vangnet waarin ondersteuning en zorg beschikbaar is voor diegenen die dit daad-werkelijk nodig hebben. Als één van de stappen bouwen wij de jeugdzorg om naar jeugdhulp.

4

Inhoudsopgave

Jeugdhulp 2014-2017	6
Stroomschema	8
Leeswijzer	10
Handen uit de mouwen	15
Signalering en advies	14
Begeleiding via aanbieder	16
Begeleiding via begeleidingsteam	18
Hulp vrijwillig	20
Hulp gedwongen	22
Voeten op de grond	25
Piramide Eigen kracht, begeleiding en hulp: startsituatie 2015	24
Alles kan als jij het laat gebeuren	31
Ambitie Dronten: piramide in 2018	30
Slotwoord	32

5

Jeugdhulp 2014-2017

“Handen uit de mouwen

Voeten op de grond

Alles kan als jij het laat gebeuren”¹

10 principes

kinderen horen thuis
1 gezin 1 plan 1 regisseur
handelingsgericht werken
uitgaan van wat goed gaat
versterken van het gezin en kind/jongere en leefomgeving
begeleiding en hulp nabij
appèl op opvoedplicht ouders
sterk netwerk met en rondom gezin vanuit onderwijs
samenhangend aanbod: efficiënt en effectief
goed is goed genoeg

¹ deel van songtekst uit de musical Mary Poppins.

Het startdocument voor de transformatie van de jeugdzorg gemeente Dronten “Jeugd in beeld, opvoeding gedeeld” en de panelgesprekken met onze huidige en nieuwe samenwerkingspartners³ leiden samengevat tot de hiernaast genoemde 10 principes. De principes geven we vorm vanuit het idee van de “lerende organisatie”: we realiseren ons dat er een cultuuromslag nodig is bij alle betrokken partijen (professionals én ouders). Een cultuuromslag heeft per definitie tijd nodig.

“Handen uit de mouwen, voeten op de grond. Alles kan als jij het laat gebeuren.” Deze zinnen en de 10 principes vatten onze visie samen. We gaan aan het werk - met realiteitszin - en scheppen de voorwaarden voor goede jeugdhulp. Wij verwachten van gezinnen, professionals en aanbieders dat zij het laten gebeuren. Eigen kracht, eigen verantwoordelijkheid en regie als de situatie daarom vraagt. Eén gezin, één plan en één regisseur!

Het basisaanbod voor de jeugd in Dronten is een stevig netwerk van preventieve en laag-drempelige voorzieningen. Dit netwerk kenmerkt zich door een hoog bereik onder alle jeugd van -9 maanden tot 19 (23) jaar. Kinderopvangorganisaties en onderwijs maken deel uit van dit netwerk. Ook verloskundige zorg, kraamzorg, huisarts en jeugdgezondheidszorg (het basisaanbod preventie) vallen hieronder. En tenslotte allerlei activiteiten voor kinderen en jongeren vanuit onder andere De Meerpaal, sportverenigingen e.d. (de pedagogische civil society). Deze taken zijn geen onderdeel van de nieuwe Jeugdwet. Ze vallen onder andere wetgeving zoals de Wet publieke gezondheid (Wpg) en de Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo). Soms vallen ze buiten het gemeentelijk domein. Een aantal bovengenoemde organisaties werkt nauw met elkaar samen binnen het CJG Dronten. Ook is al in gang gezet dat jeugdhulp en onderwijs samen kinderen begeleiden, zodat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. De invoering van passend onderwijs wordt dan ook integraal vorm gegeven. Voor zowel onderwijs als jeugdhulp wordt gekeken wat passend is voor elk kind, waarbij wordt uitgegaan van kind en gezin.

² Dronten participeert! Drieluik Sociale Visie 2030 (oktober 2013).

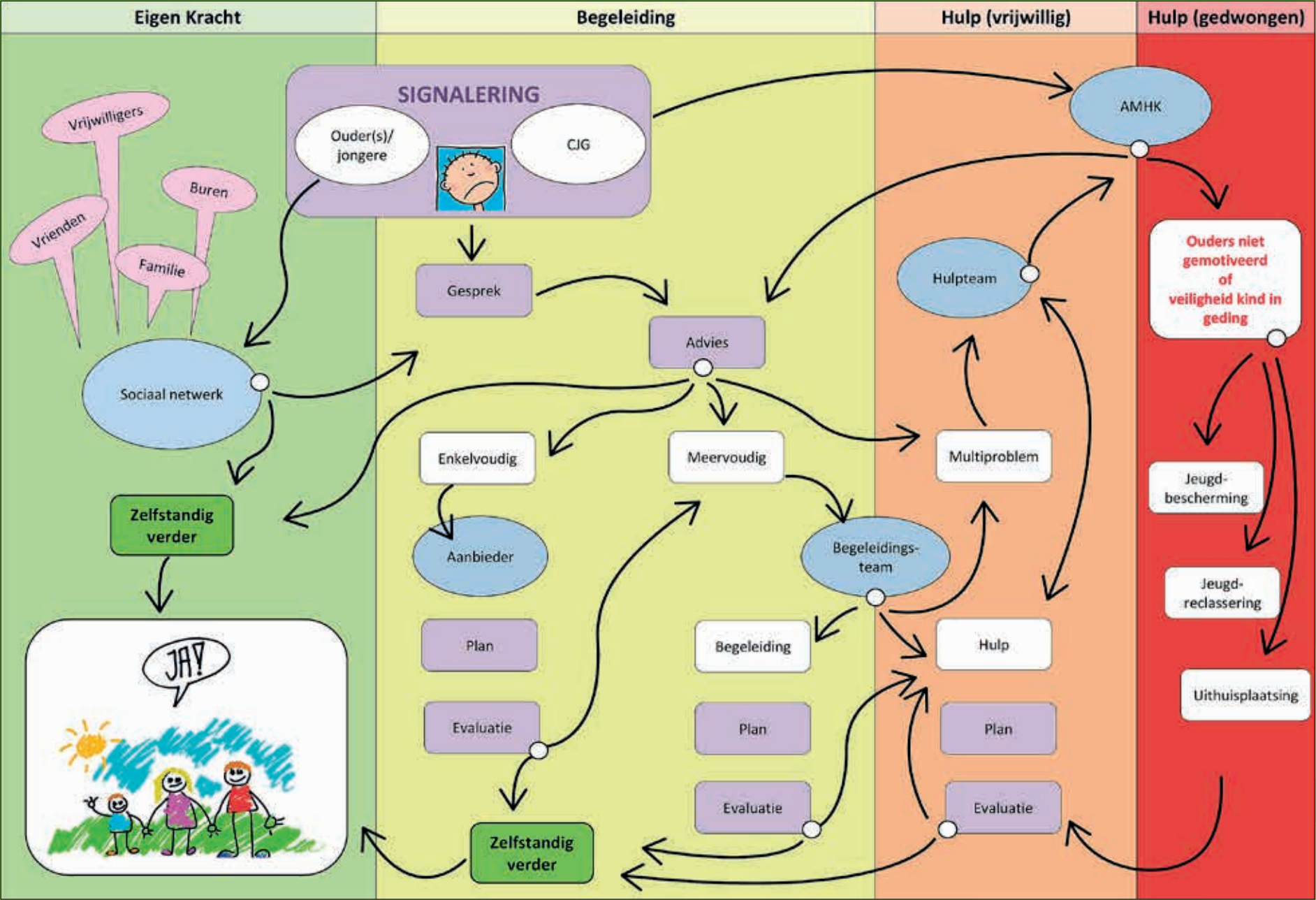
³ De startnotitie is vastgesteld door het college (april 2013). De panelgesprekken zijn vastgelegd in de eindrapportage pannelsessies Dronten (juli 2013).

Stroomschema

Het goed functioneren van dit netwerk is voorwaarde om onze ambities rondom jeugdhulp waar te maken. Ook het voortdurend zoeken naar verbinding en afstemming tussen het basisnetwerk en de jeugdhulp die vorm krijgt vanuit de nieuwe Jeugdwet, is essentieel. Hierdoor zorgen wij ervoor dat uiteindelijk minder kinderen en gezinnen gebruik hoeven te maken van de jeugdhulp. Ook kunnen de basisvoorzieningen ervoor zorgen dat (dreigende) ontregelde gezinssituaties weer genormaliseerd worden.

Hierna ziet en leest u hoe wij de jeugdhulp in Dronten op basis van de principes willen vormgeven. Wij hebben een leeswijzer toegevoegd met een uitleg van de gebruikte termen om ervoor te zorgen dat we zo veel mogelijk dezelfde taal gaan gebruiken. Nadat de raad de visie heeft vastgesteld, werken wij de visie uit in een beleidsplan Jeugdhulp 2015-2018 en een verordening Jeugdhulp. Onze samenwerkingspartners zijn hierbij betrokken via werkgroepen en het Bestuurlijk Overleg Jeugd.

Wij hebben niet de illusie dat we in 2015 alles perfect geregeld hebben. We hebben het zo goed mogelijk geregeld en gaan nauwlettend volgen hoe het beleid in de praktijk uitwerkt en waar nodig passen we – ook tussentijds – het plan en de verordening aan. Het jaar 2014 is het overgangsjaar van jeugdzorg naar jeugdhulp. Het jaar 2015 beschouwen wij als het inregeljaar.

10

Leeswijzer

- Aanbieders:** Aanbieders zijn de organisaties die begeleiding of vrijwillige of gedwongen hulp aanbieden en die een overeenkomst met de gemeente hebben om het aanbod te leveren.
- AMHK:** advies- en meldpunt huiselijke geweld en kindermishandeling.
- Begeleiding:** Deze term is de nieuwe term die wordt gebruikt voor de 'oude' termen:
- licht preventieve aanbod vanuit het jeugdbeleid zoals (school)maatschappelijk werk, Home Start, maatwerk jeugdgezondheidszorg, schoolbegeleidingsdienst;
 - ambulante vormen van geïndiceerde jeugdzorg zoals intensief pedagogische thuisbegeleiding, diagnostiek, persoonlijke verzorging, deeltijdhulp, groepbehandeling, gesprekken eerstelijns psycholoog.
 - De begeleiding wordt vrij toegankelijk en zo dicht mogelijk bij de cliënt geboden. De gemeente organiseert dit met de aanbieders. De toegang is rechtstreeks of via een begeleidingsteam.
- Begeleidingsteam:** Begeleidingsteam is de verzamelterm voor integrale vroeghulp, de ZAT-s VO en zorgteams PO, ronde tafeloverleggen en aantal taken van het kernteam CJG. Het begeleidingsteam bestaat uit een aantal vaste leden, de cliënt en aanvullende expertise waar nodig. Eén lid van het team neemt ook vast deel aan het hulpteam en zorgt voor de verbinding en warme overdracht. Er zijn meerdere begeleidingsteams, gekoppeld aan de basisvoorzieningen.
- Cliënt:** Cliënt is de gekozen verzamelnaam voor de (pleeg)ouder, het kind, de jongere, het (pleeg)gezin die/dat gebruik maakt van begeleiding of hulp. De huidige termen variëren: klant, patiënt, cliënt. De term cliënt geeft het beste weer dat sprake is van wederkerigheid en een zakelijke én persoonlijke relatie.
- Eigen Kracht:** Gezinnen kunnen samen met familie, vrienden of burens - het sociale netwerk - heel goed een oplossing bedenken als het tegenzit. Eerst uit eigen kracht putten, voordat professionals betrokken worden.
- Enkelvoudig:** een vraag of een probleem is enkelvoudig als:
- voor de aanpak één vorm van begeleiding of één vorm van hulp nodig is;
 - ouders willen en kunnen meewerken.

11

Hulp, vrijwillig:

Hieronder vallen alle overige geïndiceerde vormen van zorg vanuit de provinciale jeugdhulp, jeugd-ggz en jeugd-vb, zoals residentiële vormen van zorg en specialistische dagbehandeling. De regio Flevoland (de 6 Flevolandse gemeenten samen) organiseert de hulp. De gemeente regelt de toegang tot vrijwillige hulp via het hulpteam.

Hulp, gedwongen:

Als de rechter de hulp oplegt, is de hulp gedwongen. De toegang tot gedwongen hulp verloopt via het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). De gedwongen hulp wordt georganiseerd door de regio Flevoland.

Hulpteam:

Het hulpteam heeft meerdere taken en bestaat uit een aantal vaste professionals die samen een brede expertise hebben, indien nodig aangevuld met aanvullende expertise. Een aantal leden van het hulpteam zal ook in begeleidingsteams deelnemen.

Meervoudig:

Een vraag of een probleem is meervoudig als:

- er meer aspecten zijn aan het probleem of er zijn meer problemen;
- voor de aanpak meer vormen van begeleiding nodig zijn of een combinatie van begeleiding/hulp;
- ouders willen wel meewerken maar zijn kwetsbaar.

Multiprobleem:

Wanneer spreken we van multiprobleem:

- er spelen hardnekkige problemen op meerdere terreinen;
- voor de aanpak is een combinatie van hulp of een combinatie van begeleiding/hulp nodig;
- ouders zijn kwetsbaar met risico op afhaken of er zijn risico's gesignaleerd rond de veiligheid van kinderen.

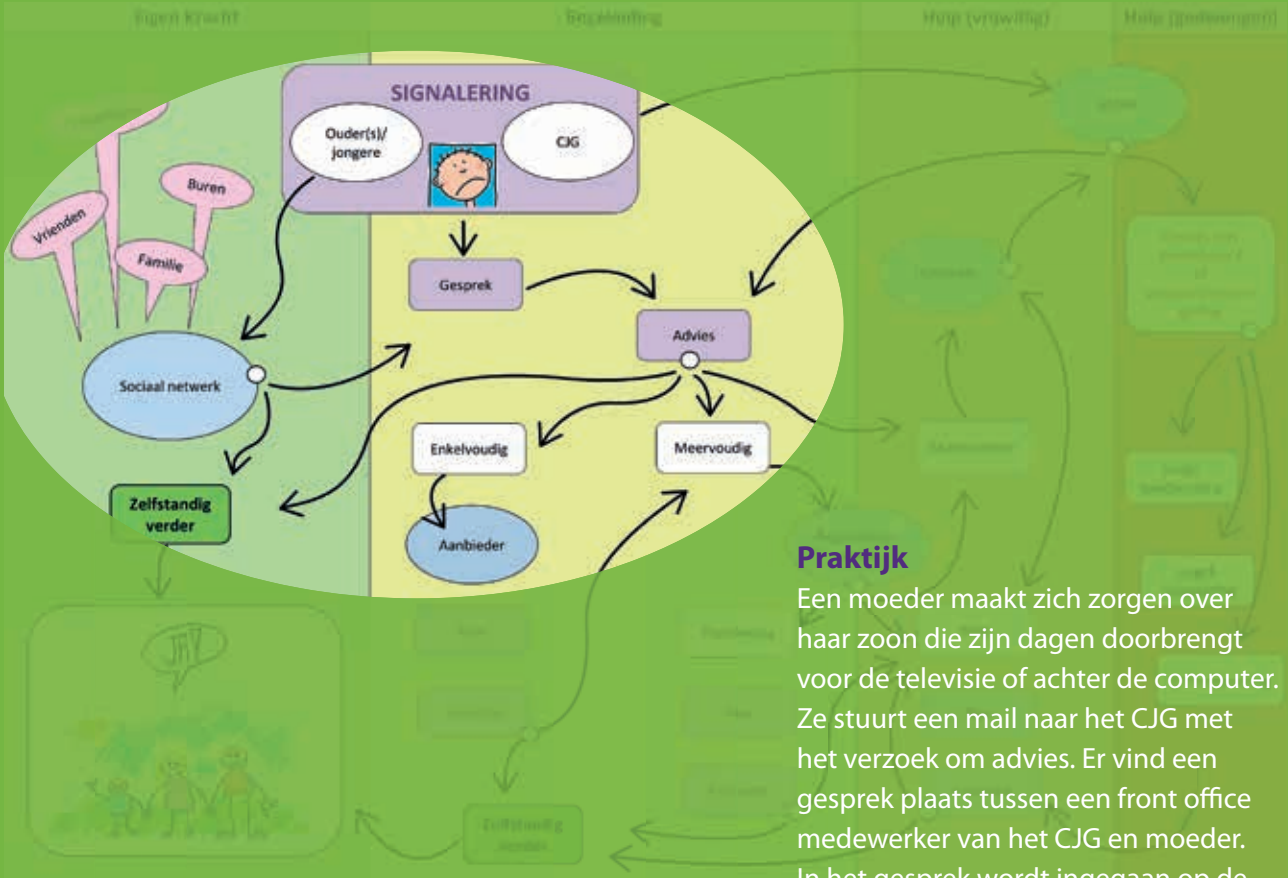
Op- en afschaling:

Opschaling en afschaling zijn termen die gebruikt worden om te wisselen in intensiteit en duur van de begeleiding en hulp. Licht waar mogelijk, zwaar waar nodig. Door op- en af te schalen krijgt de cliënt passende begeleiding en hulp. Passend voor het moment en de zwaarte van de problematiek. Daarmee wordt effectief en efficiënt invulling gegeven aan de jeugdhulp.

Plan:

Het plan bevat ten minste:

- wat betrokkenen willen bereiken met begeleiding of hulp;
- de omvang van de inzet (van ouders, van het sociale netwerk en van aanbieders);
- afspraken over de tijdsduur en datum van de (eerste) evaluatie.

14

Stappen

- Signalering (door ouders of professionals)
- Inschakelen sociaal netwerk
- Zelfstandig verder of professioneel advies
- Gesprek tussen ouders en professionals
- Advies: zelfstandig verder of inzet begeleiding of hulp

Praktijk

Een moeder maakt zich zorgen over haar zoon die zijn dagen doorbrengt voor de televisie of achter de computer. Ze stuurt een mail naar het CJG met het verzoek om advies. Er vindt een gesprek plaats tussen een front office medewerker van het CJG en moeder. In het gesprek wordt ingegaan op de aard van de problematiek en wordt bekeken in hoeverre sprake is van een gameverslaving. Dat blijkt niet het geval te zijn. Moeder krijgt een aantal tips om met het gedrag van haar zoon om te gaan en grenzen te stellen. Ze kan daarna zelf weer verder.

Handen uit de mouwen

Het handelen staat voorop⁴. Centraal daarbij staan de behoefte en mogelijkheden van de cliënt. Daarbij gaat het niet om 'beter maken' in de zin van genezen, maar om 'verbetering': mogelijkheden vergroten en leren omgaan met beperkingen. Dit gebeurt in drie vormen:

- Eigen Kracht en eigen verantwoordelijkheid
- Begeleiding
- Hulp, vrijwillig of gedwongen

Soms is ineens sprake van een crisis - een noodtoestand of een acute verergering van een probleem. Dan zijn maatregelen nodig om de situatie te normaliseren. Daarna is het stroomschema weer van toepassing.

Signalering en advies

Clënten kunnen zelf signaleren, zij maken zich zorgen over hun gezin/kind/zichzelf. Als de zorgen klein zijn, vragen zij advies in de directe omgeving (eigen netwerk) en als dat niet voldoende is, gaan zij voor advies naar professionals van de basisvoorzieningen waar ze al gebruik van maken (CJG: voorschoolse voorzieningen, onderwijs, jeugdgezondheidszorg, huisarts). De cliënt gaat aan de slag met het advies óf heeft meer nodig dan advies.

Als professionals signaleren, gaan zij het gesprek aan met de cliënt en maken een elektronische melding van het signaal. Zij maken met de cliënt afspraken over het vervolg.

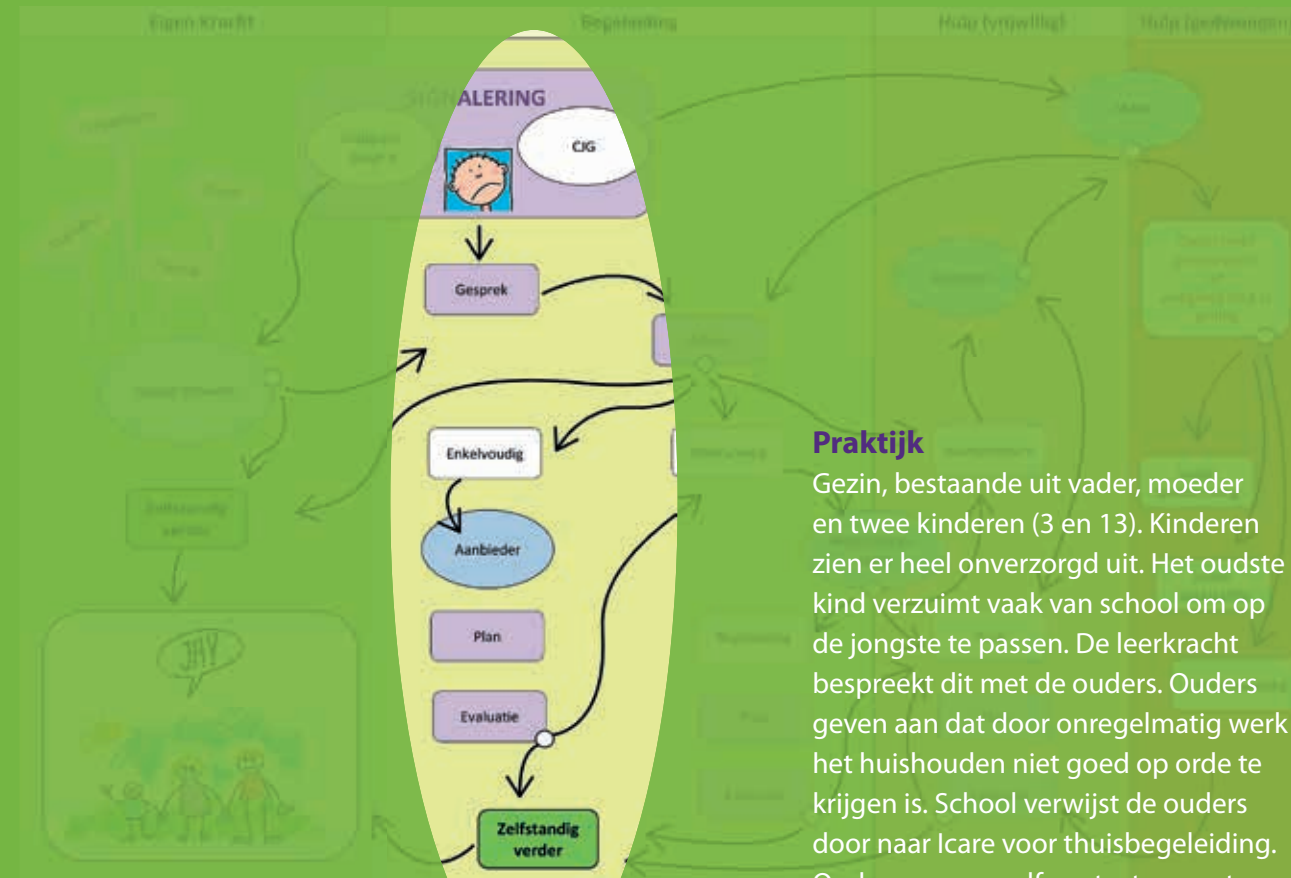
Voor vragen en advies kunnen ouders terecht op de website CJG en kunnen daar de vraag per mail stellen. Ook is 24/7 informatie en advies te krijgen via één telefoonnummer. Kinderen en jongeren kunnen 24/7 gratis en anoniem bellen of chatten (van 14.00 – 20.00) met De Kindertelefoon.

4. Het principe handelingsgericht werken (HGW) is al ingevoerd in het basisonderwijs op basis van Handelingsgericht werken – een handreiking voor een schoolteam, (Pameijer, Beukering & de Lange, 2009) en wordt breed uitgerold voor de jeugdhulp. HGW kent de volgende uitgangspunten:

1. De onderwijs- en pedagogische ondersteuningsbehoeften van het kind staan centraal
2. Het gaat niet alleen om het kind, maar ook om het kind in deze groep, bij deze leerkracht, bij deze ouders etc.
3. Het gaat ook om wat belangrijke volwassenen (ouders, leerkracht etc.) nodig hebben om het kind te helpen
4. Positieve aspecten van kind, leerkracht, groep, school en ouders zijn van groot belang.
5. Samenwerking tussen alle betrokkenen is cruciaal! De casusregisseur is hierbij van groot belang.
6. Werk doelgericht: verzamel alleen die informatie die echt nodig is voor het vaststellen van de behoeften
7. Er zijn goede afspraken over wie wat doet, waarom, hoe en wanneer.

15

Begeleiding via aanbieder

Stappen

- Signalering (door ouders of professionals)
- Gesprek tussen ouders en professionals
- Advies: enkelvoudig aanbod via 1 aanbieder
- Opstellen en uitvoeren plan
- Evaluatie: zelfstandig verder of opschaling

Praktijk

Gezin, bestaande uit vader, moeder en twee kinderen (3 en 13). Kinderen zien er heel onverzorgd uit. Het oudste kind verzuimt vaak van school om op de jongste te passen. De leerkracht bespreekt dit met de ouders. Ouders geven aan dat door onregelmatig werk het huishouden niet goed op orde te krijgen is. School verwijst de ouders door naar Icare voor thuisbegeleiding. Ouders nemen zelf contact op met Icare. Vervolgens stellen ouders samen met Icare een plan op. De belangrijkste afspraken in het plan zijn: het schoolverzuim direct stoppen en betere verzorging van de kinderen. Icare levert tijdelijk begeleiding om het huishouden op de rit te krijgen.

- Is er meer nodig dan advies, dan zijn er twee opties afhankelijk van de omvang van het probleem:
- Enkelvoudig: één aanbieder. Cliënt gaat na signalering of advies rechtstreeks naar aanbieder.
 - Meervoudig: begeleidingsteam. Cliënt gaat naar een begeleidingsteam óf wordt gevraagd naar het begeleidingsteam te komen. In het op te stellen plan staan arrangementen van begeleiding en/of hulp.

Bij een enkelvoudige vraag of probleem kan de cliënt - als de vraag of het probleem duidelijk is - rechtstreeks begeleiding regelen.

Het overzicht van het vrij toegankelijke aanbod in Dronten wordt jaarlijks gepubliceerd.

De gegevens van de aanbieders staan daarbij. Dit aanbod wordt elk jaar aangepast aan de ervaringen van eerdere jaren, nieuwe inzichten en financiële mogelijkheden. In 2015 zal het aanbod voor een groot deel hetzelfde zijn als in 2014, vanwege de afgesproken continuïteit voor cliënten die in 2014 zijn gestart met de hulp in het 'oude' stelsel.

De aanbieder is verantwoordelijk voor een korte toets:

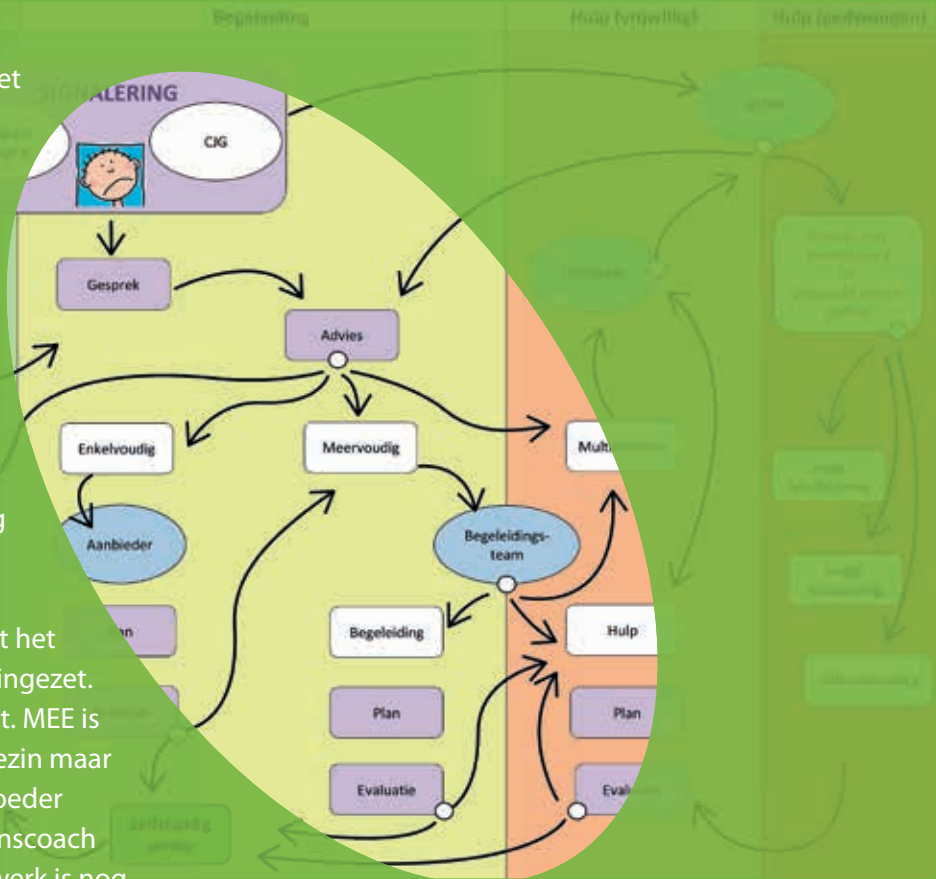
- is de ouder/jongere aan het goede adres? Zo niet, dan draagt de aanbieder warm over naar de juiste aanbieder;
- is begeleiding nodig of kunnen ouders het met aanvullend advies zelf. Is de toets positief, dan wordt het plan gemaakt en uitgevoerd.

Ook vormen van begeleiding met een meer structureel karakter kunnen enkelvoudig zijn. Een voorbeeld hiervan is persoonlijke verzorging bij een lichamelijke of verstandelijke beperking. Als tijdens de begeleiding blijkt dat toch sprake is van meer problemen die aandacht nodig hebben, wordt het begeleidingsteam ingeschakeld. Na goede afronding van de begeleiding wordt afgeschaald.

Begeleiding via begeleidingsteam

Praktijk

Jonge moeder van 15 jaar met kind van 6 maanden uit relatie met 22 jarige jongen. Ze woont samen met vriend in bij ouders. De vriend heeft last van psychiatrische problemen. Er zijn zorgen omtrent de opvoedvaardigheden van moeder en grootouders, mede omdat er sprake is van een verstandelijke beperking bij moeder en grootouders. Gezien de jonge leeftijd van moeder is begeleiding vanuit het begeleidingsteam Voorzorg ingezet. Icare voert de begeleiding uit. MEE is betrokken geweest bij het gezin maar is hiermee in overleg met moeder en partners gestopt. De gezinscoach vanuit het maatschappelijk werk is nog wel betrokken. De zorgcoördinatie van JGZ Dronten coördineert de ingezette begeleiding.

Stappen

- Signalering (door ouders of professionals)
- Gesprek tussen ouders en professionals
- Advies: meervoudig aanbod via begeleidingsteam
- Samen met ouders opstellen en uitvoeren plan
- Evaluatie: zelfstandig verder of opschaling

Als via het advies of vanuit signalering blijkt dat sprake is van meervoudige vragen of problemen, dan is het begeleidingsteam waar de ouder logischerwijs bij terecht komt (logisch vanuit de gedachte van gebruik basisvoorzieningen/leeftijd kind) samen met de ouder aan zet. Er zijn meerdere begeleidingsteams, te benaderen vanuit één telefoonnummer en één mailadres: die van het CJG.

In het begeleidingsteam is basisexpertise standaard beschikbaar en wordt waar nodig bredere expertise op het terrein van onderwijs- en jeugdhulp ingevlogen om inschattingfouten te voorkomen. Cliënten werken samen met professionals concrete doelen uit in een kort plan met duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer:

Handen uit de mouwen. Inzetten wat nodig is. Niet meer, niet minder.
Gericht op de korte termijn met een doorkijk op de lange termijn.

Het plan wordt uitgevoerd en geëvalueerd: heeft het voldoende geholpen, is de cliënt tevreden, kan de cliënt weer zelf verder. Soms is het perspectief dat structurele vormen van ondersteuning nodig zullen blijven.

De begeleiding wordt waar mogelijk bij de cliënt en/of op de school aangeboden.

Het begeleidingsteam is in staat de benodigde begeleiding in te schatten. Begeleiding wordt ingezet in opdracht van het team. Begeleidingsteams kunnen voor het inzetten van diverse soorten aanbod aanspraak maken op een budget. Het begeleidingsteam schat de hulp in en voor toegang tot hulp wordt het hulpteam ingeschakeld.

Als de kwetsbaarheid van ouders groot is of ouders willen niet meewerken, dan schaal het begeleidingsteam op.

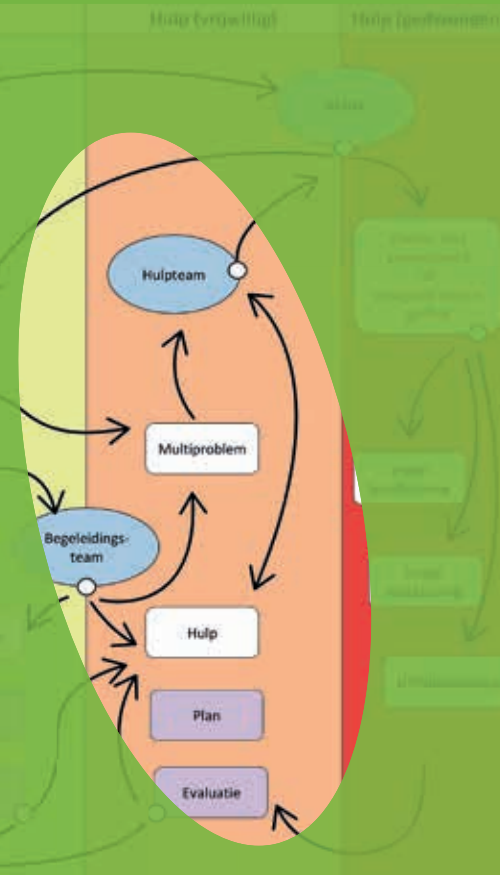
Hulp - vrijwillig

Praktijk

Gezin bestaat uit moeder en dochter van 1 jaar. Vader is niet meer in beeld. De zorgen betreffende dit gezin worden door de woningbouwvereniging voor het eerst gemeld bij de afdeling vangnet & advies van de GGD. De woonconsulent is onaangekondigd op huisbezoek geweest omdat moeder al lange tijd de huur niet meer betaalt. Moeder en haar kindje blijken in een vervuilde en verwaarloosde woonomgeving te leven. Moeder ontloopt contact. Op korte termijn is een ontruiming uit de woning te verwachten. Onderzocht moet worden in hoeverre er sprake is van veiligheidsrisico's voor de 1 jarige dochter. Het hulpteam houdt contact met moeder en kind. Verder wordt begeleiding gezocht en ingezet op de gebieden financiën, wonen en opvoeding.

Stappen

- Signalering (door ouders of professionals) en gesprek
- Advies: meervoudig aanbod via begeleidingsteam
- Begeleidingsteam besluit tot inzet hulp via hulpteam
- Hulpteam stelt met ouders een plan op en voert uit
- Evaluatie: zelfstandig verder, af- of opschaling

Dronten heeft 1 hulpteam. De professionals in het team moeten voldoen aan hoge eisen omdat het team zich richt op de zwaarste doelgroepen en een breed takenpakket heeft.

Het hulpteam heeft drie kerntaken:

1. Zorgen voor toegang tot hulp. Het team heeft toegang tot hulp en geeft hiervoor besluiten af namens het college van burgemeester en wethouders.

Het hulpteam beschikt over brede expertise en bestaat uit ervaren professionals. Naast de kwaliteit die de gemeente Dronten hiervoor vraagt, gelden ook de kwaliteitseisen van de regionale samenwerking.

2. Maatwerk leveren op niveau van complexe meervoudige problematiek (opgeschaald vanuit de begeleidingsteams) en de gezinnen waarbij sprake is van multiprobleem.

Door de complexiteit zijn er geen pasklare oplossingen. Het opstellen en uitvoeren van het plan vergt creativiteit, doorzettingsvermogen, een lange adem en intensieve begeleiding van cliënten. Als uit de evaluatie onvoldoende vooruitgang blijkt, wordt het plan aangepast of wordt opgeschaald naar het AMHK. Het hulpteam krijgt een eigen budget om maatwerk in te kopen buiten het voorzieningenaanbod om.

3. Toetsen van de veiligheid van de kinderen en jongeren in het gezin.

Toetsen betekent niet dat calamiteiten altijd voorkomen kunnen worden. Dat is een illusie. Het hulpteam volgt en toetst op het aspect veiligheid in de uitvoering van het plan. Daar waar de veiligheid naar het oordeel van het hulpteam in gedrang komt, wordt opgeschaald naar gedwongen hulp.

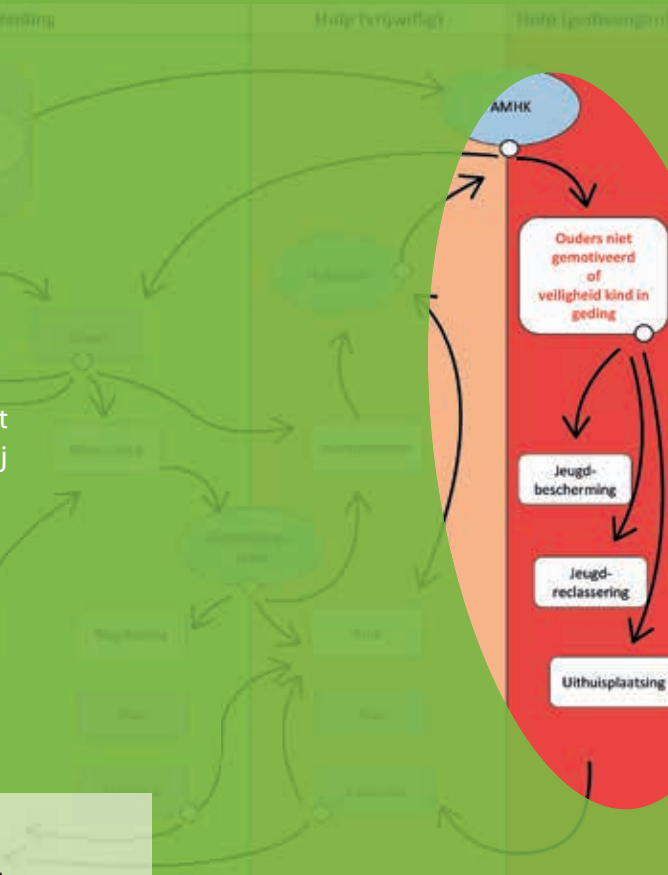
Hulp - gedwongen

Praktijk

Gezinssamenstelling: Gescheiden ouders van 3 kinderen in de leeftijd van 10, 8 en 5 jaar. Het gezin wordt gemeld bij het AMHK. De kinderen geven aan te worden geslagen en geschopt door vader en bang te zijn voor vader. Er zijn zorgen om de emotionele ontwikkeling van de kinderen. Alle kinderen laten gedragsproblemen zien en functioneren niet of onvoldoende op school. Er is sprake van forse echtscheidingsstrijd en kinderen zitten klem tussen ouders. Ouders zijn niet in staat de kinderen die veiligheid te bieden die ze juist bij een scheiding zo nodig hebben. Ouders hebben zich in het bijzijn van de kinderen zeer negatief uitgelaten over de andere ouder. Ze zijn niet in staat geweest om de belangen van de kinderen voorop te zetten. Deze situatie leidt tot een ondertoezichtstelling voor de duur van 1 jaar.

Stappen

- Indien ouders op enig moment in de keten niet meewerken of de veiligheid van het kind in geding is wordt het AMHK ingezet
- Het AMHK stelt plan op. Gedwongen hulp wordt uitgevoerd
- Evaluatie: zelfstandig verder, voortzetting gedwongen hulp of afschaling

Kinderen horen thuis, hebben er recht op veilig op te groeien en zich te ontwikkelen. Dit recht vertaalt zich naar een opvoedplicht van ouders. Als ouders zich aan deze plicht onttrekken, afwijzend staan tegenover begeleiding of hulp en de veiligheid van een kind is in gevaar, dan zal de gemeente de rechter vragen een onderzoek in te stellen en waar nodig een maatregel op te leggen. Dit proces loopt via het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, de Raad voor de Kinderbescherming en de kinderrechter.

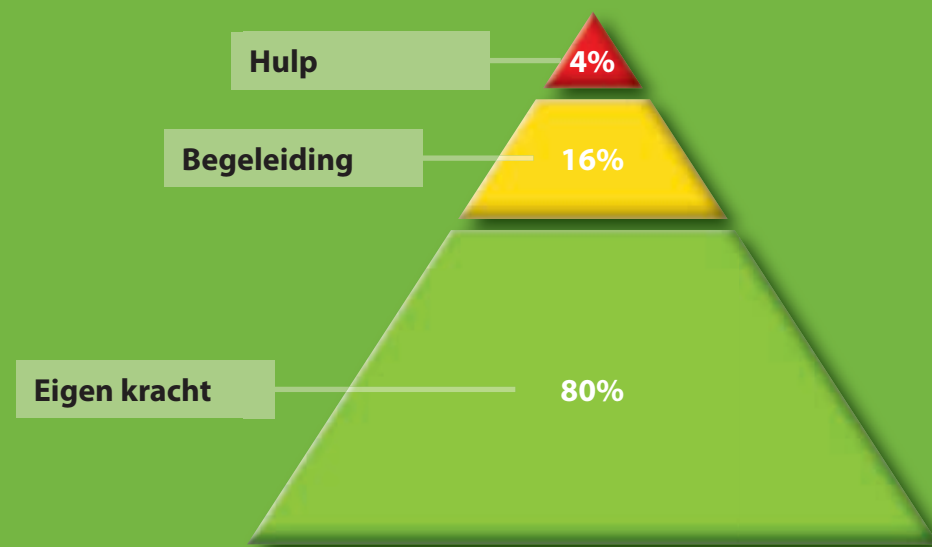
Ook bij gedwongen hulp is het perspectief dat ouders na de hulp weer zelf voor hun kind kunnen zorgen. Gedwongen hulp kan in de thuissituatie geboden worden onder toezicht van de gezinsvoogd of het kind kan uit huis geplaatst worden. Het uitgangspunt is dat het kind dan terecht komt in een situatie die het gewone gezinsleven zoveel mogelijk benadert, bij voorkeur in (netwerk)pleegzorg.

Daarnaast kunnen situaties ontstaan dat een jeugdige zelf een onmiddellijk (dreigend) gevaar oplevert voor zichzelf of zijn naaste omgeving door een verstandelijke beperking of een psychische stoornis. Als de jeugdige niet bereid is om zich vrijwillig te laten opnemen en het gevaar alleen kan worden bestreden met gedwongen opname, wordt dit via een machtiging gesloten jeugdzorg door de rechter geregeld. Deze machtiging gaat veelal samen met een ondertoezichtstelling.

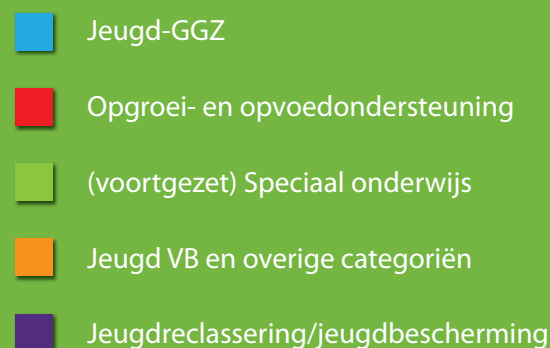
Een machtiging uithuisplaatsing wordt door de kinderrechter afgegeven op verzoek van de jeugdbeschermer of de gezinsgerichte werker.

Tot slot ontvangen jongeren die verdacht worden van of veroordeeld zijn voor een strafbaar feit, gedwongen hulp in opdracht van de Raad voor de Kinderbescherming, de officier van justitie of de kinderrechter. Het doel van begeleiding door de jeugdreclassering is het voorkomen van recidive (terugval) en het realiseren van een gedragsverandering bij de jongere. Ook bij deze begeleiding wordt gewerkt met een plan en een evaluatie.

Piramide Eigen Kracht, Begeleiding en Hulp: startsituatie 2015

Gebruik van de tweedelijnsvoorzieningen in de huidige situatie

Voeten op de grond

Wij zijn gestart met het maken van een 0-meting⁵ waarin een deel van de overlap en het gebruik van meer hulpvormen⁶ zichtbaar is geworden. Op basis van feiten en een aantal aannames is de startsituatie voor Dronten berekend en verwerkt in de piramide.

Uit de algemene gegevens in de 0-meting blijkt dat de risico's in Dronten beneden het landelijke en Flevolandse gemiddelde liggen. 20% van de 0-18 jarigen, ruim 1900 jeugdigen, maakt gebruik van een vorm van begeleiding en hulp. Dit is 5% hoger dan het landelijk gehanteerde gemiddelde van 15%. Dronten wijkt vooral af door de grote omvang van de jeugd-ggz (5% landelijk, 9% in Dronten).

De nieuwe werkwijze moet leiden tot normalisering en daling van het gebruik van hulp. Het gebruik van begeleiding zal dan tijdelijk stijgen om de hulpdaling op te vangen (boeggolf). Op termijn zal ook de omvang van de begeleiding afnemen omdat de eigen kracht van cliënten toeneemt.

De 0-meting vormt de startsituatie. Vanaf 2015 gaat de gemeente over op registratie en monitoring op basis van BSN nummer. Omdat de gemeente vanaf 2015 regisseur is, zal de informatie in de loop van de tijd exacter worden. De ervaring leert dat hiervoor tenminste deze beleidsperiode nodig is.

De mitsen en maren bij de berekening van cliënten en het budget zijn groot. Wij gaan in het bepalen van ons aanbod begeleiding en hulp in 2015 en verder uit van een maximum budget, bestaande uit:

- de beschikking van het rijk voor het betreffende jaar;
- het gemeentelijke budget voor gericht preventief jeugdbeleid.

Voor Dronten het budget dat het Rijk in 2015 op basis van het huidige gebruik voor jeugdhulp beschikbaar stelt grofweg € 10.500.000.

5. 0-meting Jeugdzorg, bijlage bij de visie op de jeugdhulp in Dronten 2014-2017. Dit is een concept 0-meting die tot medio 2014 nader zal worden gevuld met data. Bij de vaststelling van het beleidsplan en de verordening medio 2014 zal de 0-meting mee vastgesteld worden.

6. Overlap houdt in dat een cliënt gebruik maakt van verschillende soorten hulp zoals bijvoorbeeld jeugd-vb en speciaal onderwijs of opvoed- en opgroeihulp en jeugd-ggz. Met het gebruik van meer hulpvormen wordt bedoeld dat binnen de soort hulp meer hulpvormen worden afgenomen, bijvoorbeeld jeugd-vb: vervoer, persoonlijke verzorging, verblijf.

Te organiseren standaard voorzieningenaanbod (boven)regionaal

Eigen Kracht	Begeleiding
<i>preventie: sociaal netwerk</i> a. informatie delen b. advies inwinnen/geven c. contact lotgenoten	<i>begeleiding mantelzorgers</i>
<i>preventie: CJG en basisvoorzieningen</i> a. informatie b. advies 24/7 c. toeleiding d. Eigen Kracht conferenties	<i>diagnostiek</i>
mantelzorg	<i>vervoer</i>
	<i>begeleiding thuis</i> a. gericht op kind b. gericht op gezin
	<i>begeleiding thuis nabij (basisvoorziening/kantoor)</i> a. begeleiding d.m.v. aantal gesprekken b. groepsbegeleiding c. deeltijd (niet specialistisch)
	<i>woonbegeleiding/ langdurige begeleiding</i> a. persoonlijke verzorging b. ondersteunende begeleiding c. activerende begeleiding

Een basis met een stevig vangnet kost geld en het budget is beperkt. Daarom is het nodig met realiteitszin en een praktische insteek te werken. Goed is goed genoeg⁷. Het kan altijd meer en beter, maar dit creëert afhankelijkheid van begeleiding of hulp in plaats van de gewenste zelfredzaamheid en participatie. Wij kiezen daarom voor op- en afschaling: zwaar waar nodig, licht waar mogelijk. Kort als dat kan, zo lang als nodig is.

Wij gaan uit van een samenwerkingsmodel en werken met een beperkt aantal aanbieders die kwaliteit bieden en die lokale samenwerking hoog in het vaandel hebben staan. Wij kiezen voor een stevig voorzieningenaanbod dat aanvult in plaats van concurreert in de vorm van begeleiding en hulp in natura. Dit aanbod is niet in detail vastgelegd, we werken met raamovereenkomsten voor de begeleiding en hulp die we standaard in huis willen kunnen halen. Snel inzetbaar, flexibel, betaalbaar en kwalitatief goed. Stelt een aanbieder teleur, dan zal binnen de overeenkomst worden afgeschaald. Daarbij realiseren wij ons dat de beleidsvrijheid van de gemeente Dronten groot is voor wat betreft de begeleiding en minder groot voor de hulp die in samenspraak met de gemeenten in de regionale samenwerking wordt georganiseerd.

Omdat de begeleiding en hulp een breed palet bestrijkt en een nieuw terrein is, houden wij jaarlijks een budget apart in een noodfonds jeugdhulp. Het noodfonds is bedoeld voor individuele maatwerkoplossingen en kan alleen door het college aangewend worden binnen de door de raad gestelde kaders. Daarnaast vormen wij een bestemmingsreserve jeugdhulp om fluctuaties in het gebruik van begeleiding en hulp in een bepaald jaar op te kunnen vangen. Bijvoorbeeld als de wachttijden te lang worden en ingrijpen gewenst is. De raad besluit over het gebruik van de reserve.

7. Eindrapportage decentralisatie jeugdzorg, panelsessies gemeente Dronten, juni 2013 Zie bijlage. De gemeente gebruikt 'Goed is goed genoeg' als maatstaf voor alles wat zij doet op het terrein van jeugdhulp. De norm voor de jeugdhulp die uit de panelgesprekken is gekomen, is: kunnen, willen, durven en moeten (zie alles kan als jij het laat gebeuren).

Te organiseren standaard voorzieningenaanbod (boven)regionaal

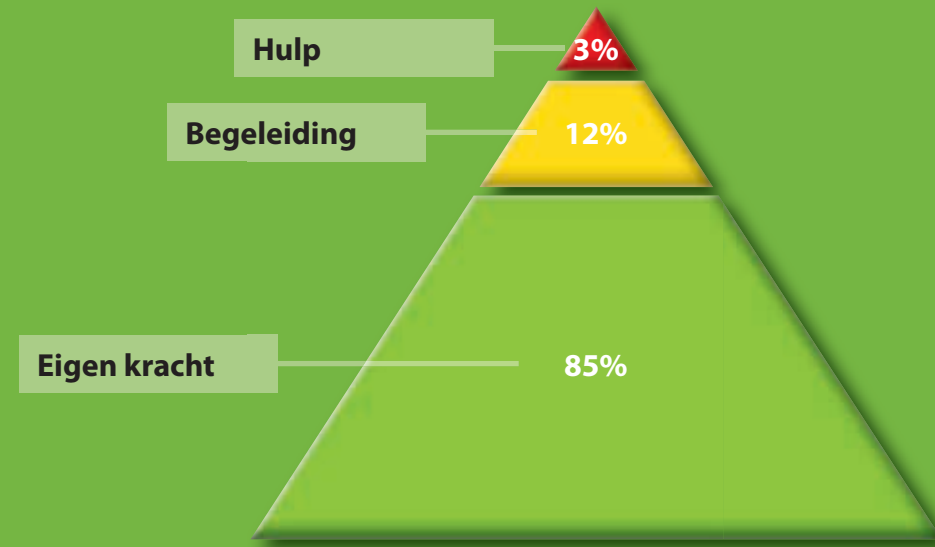
Hulp (vrijwillig)	Hulp (gedwongen)
beschermd wonen a. wonen met begeleiding b. wonen met begeleiding en verzorging	jeugdbescherming
vervoer	jeugdreclassering
verblijf a. deeltijd specialistisch b. pleegzorg c. dag en nacht 24/7 met hulp, kortdurend d. langdurig verblijf	jeugdzorgplus
crisis a. 24 uur (noodbed) b. spoedeisende hulp	activiteiten AMHK a. meldfunctie b. onderzoek
activiteiten AMHK a. advies	

Keuzevrijheid versus bemoeienis en monitoring

Als begeleiding of hulp in natura bij de cliënt tot grote bezwaren leidt, is er de mogelijkheid voor een persoonsgebonden budget (pgb)⁹. De cliënt moet in dat geval aannemelijk maken dat het voorzieningenaanbod van de gemeente niet kan voorzien in de behoefte.

Risico's

Ambitie Dronten: piramide in 2018

Alles kan als jij het laat gebeuren

Drie jaar na invoering van de Jeugdwet willen wij de begeleiding en hulp genormaliseerd hebben. Dit houdt in dat er een verschuiving in de zorgpiramide zichtbaar is van 5%. De Eigen Kracht is versterkt tot 85% en het beroep op begeleiding en zorg is afgenomen tot samen 15%. Er is een verschuiving zichtbaar van hulp naar begeleiding. Deze verschuiving van hulp in de piramide - van 4% naar 3% - geven we in de regio Flevoland vorm. In 3 jaar tijd bouwen wij 25% van de hulp om naar vormen van begeleiding.

Een ombuiging 5% op het totaal aantal 0-18 jarigen betekent concreet een daling van 479 cliënten in 2018. Het aantal cliënten is nu 1900. Om de ombuiging te realiseren, moeten we er dus voor zorgen dat we in 2018 25% minder cliënten hebben. En daarbij houden we de stapsgewijze vermindering van het budget voor ogen. Een immense opgave.

Hoe willen wij dit halen?

1. Wij wachten niet tot 2015, wij starten nú met de ombuiging.
2. Om de bezuinigingen op te vangen, moeten meer cliënten met minder geld begeleid en geholpen worden. Het aanbod zal verkleind worden én begeleiding en hulp worden kritisch en op maat ingezet (op- en afschaling).
3. In 2015 vermindert de instroom met 10% (190 cliënten) door versterking van eigen kracht, minder aanbod en ander aanbod.
4. In 2015 en 2016 vermindert de instroom met 7,5% per jaar door verdere versterking van eigen kracht en, als dat nodig is, door verder in te grijpen op het aanbod.
5. De uitvoeringskosten zijn minimaal (efficiënt en effectief).
6. Om de menselijke maat te blijvengaranderen, vormen wij een noodfonds en een bestemmingsreserve.

32

Slotwoord

Niet alles is maakbaar, maar zeker is dat als jij het niet laat gebeuren, het ook niet gaat gebeuren.

Verandering kan alleen tot stand komen als mensen zelf verandering inzetten. Eigen kracht van de cliënt, participatie in de samenleving, eigen verantwoordelijkheid van de professional, kwaliteit van het aanbod blijven lege woorden als er niet naar gehandeld wordt. Deze verandering wordt in de volle breedte ingezet in Dronten en beperkt zich niet tot de jeugdhulp.

Kunnen, willen, durven en moeten

“Kunnen”, “willen”, “durven” aangevuld met “moeten” (voor de gedwongen jeugdhulp) zijn de werkwoorden die de partners noemen als voorwaarde voor de transformatie. De jeugdhulp kan alleen succesvol zijn als we doorpakken. De gemeente regisseert hierop en stuurt bij waar nodig.

Aanbieders, professionals en ouders moeten bereid zijn gezamenlijk vorm te geven aan signalering, organisatie en aanbod van de jeugdhulp. De gemeente schept de voorwaarden voor de cliënten en de professionals om samen een plan te maken en daaraan uitvoering te geven.

Als cliënten niet zelfstandig in staat zijn dit met professionals te doen, zorgen wij voor ondersteuning. De professionals zijn gekwalificeerd om hun werk uit te voeren en kunnen invulling geven aan “goed is goed genoeg”.

Wij geven onze aanbieders veel ruimte om de begeleiding en hulp te bieden en stellen budget en professionele uren beschikbaar die de teams in kunnen zetten zonder veel regels vooraf. De teams - en de aanbieders - monitoren, sturen bij en leggen achteraf verantwoording af.

Jij - wij - bepalen dat het gaat gebeuren!

33

De visie op de Jeugdhulp in Dronten is een uitgave van de gemeente Dronten, december 2013

